

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

О Т Ч Е Т

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

ЗА 2020 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРИЕТИ АКТОВЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ	
ПРЕЗ 2020 г.....	4
1. Становище „Предложения на Икономически и социален съвет във връзка с подготовката на План за възстановяване и устойчивост на Република България“.....	4
2. Становище „Европейският зелен пакт – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България“.....	7
3. Становище „Дигитална трансформация в България – Предизвикателства и възможности в контекста на дигиталното бъдеще на Европа“	9
4. Становище „Възможности и фактори за насърчаване на малките и средните предприятия в България за периода на планиране 2021 – 2027 г... ..	11
5. Резолюция по „Съобщение на Комисията до Европейския Парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския Икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Преглед на икономическото управление“	13
6. Анализ „Нови финансови инструменти за развитие на ученето през целия живот в България“.....	15
7. Становище „Основни приоритети в проекта на Стратегическа рамка на ЕС по безопасност и здраве при работа – 2021-2027 г.“.....	17
8. Анализ „Проблеми на полагането и заплащането на нощния труд в България“.....	18
9. Анализ „Дейността на висшите училища и реализация на пазара на труда на завършващите висше образование“	20

10. Становище „Активното стареене в условията на демографска криза“.....	22
II. КОНСУЛТАЦИИ И ДИСКУСИИ.....	24
III. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДРУГИ СРОДНИ НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ.....	28
IV. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ИСС ЗА 2020 г. ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ.....	32
1. Европейски политики.....	32
2. Дигитализация.....	38
3. Регионално развитие.....	40
4. Образование.....	41
5. Социална политика.....	45
6. Пазар на труда.....	50
7. Отзиви на Европейската комисия относно приетите през 2020 г. актове от българския ИСС.....	55

Отчетът представя основните дейности на Икономическия и социален съвет (ИСС) за периода 01.01.2020 – 31.12.2020 г. в съответствие с регламентирани в Закона за ИСС функции и с Плана за дейността за 2020 г.

През 2020 г. ИСС разработи и прие 6 становища, 3 анализа, 1 резолюция по актуални икономически и социални проблеми на страната. През отчетната година ИСС организира и взе участие в редица дискусии и консултации както на национално, така и на международно равнище.

I. ПРИЕТИ АКТОВЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2020 Г.

1. Становище „Предложения на Икономически и социален съвет във връзка с подготовката на План за възстановяване и устойчивост на Република България“

ИСС изрази единната си позиция по проекта на Национален план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), разработен в контекста на европейския „Механизъм за възстановяване и устойчивост“, част от мащабния план за възстановяване на Европейския съюз от кризата, породена от COVID-19 - Next Generation EU.

В становището си ИСС определя този първи вариант на НПВУ за първоначална рамка, в която трябва да се добавят предложения за конкретни реформи и инвестиционни проекти с индикатори за изпълнение. Според ИСС са необходими по-конкретни измерения на зададените крайни цели и задачи за изпълнение от четирите основни стълба, както и текущо наблюдение, което да се извършва или в рамките на Комитета за наблюдение на Споразумението за партньорство, или да се създаде по аналогия Комитет за наблюдение на изпълнението на Плана. В тази връзка ИСС изразява готовност да се включи като ефективен орган за граждански мониторинг. Освен това трябва допълнителна количествена аргументация, тъй като към момента липсва статистическа информация като цели, задачи, оценка на въздействието и т.н. по отношение на предлаганите реформи.

ИСС настоява за включване на обобщен измерител, отразяващ реалната степен на конвергенция на страната ни спрямо средноевропейските равнища на доходи и БВП. Самата идея за реална конвергенция пък би трябвало да бъде възприета като водещ елемент в цялата програма, в която всички стълбове, приоритети и цели следва да бъдат взаимосвързани.

ИСС подчертава, че заложените в НПВУ реформи и инвестиции трябва да съответстват на Специфичните препоръки на Съвета към България от 2019 - 2020 г., Националната програма за реформи, Интегрирания план за енергетика и климат, Националния план за справедлив преход, Споразумението за партньорство и Оперативните програми, както и на Националната програма за развитие (НПР) „България 2030“.

ИСС обръща внимание, че НПР „България 2030“ не е приета все още, но счита, че тя трябва да се превърне в ключов документ в рамките на националната стратегическа рамка до 2030 г. по отношение на преодоляването на редица хронични проблеми в нашето общество като: доходното неравенство, бедността и социалното изключване, реалната конвергенция, демографската криза и технологичното развитие на икономиката. Затова ИСС с разочарование отбелязва, че въпреки проведените консултации по НПР „България 2030“, в които бяха изразени редица критики по отношение на заложените целеви стойности, същите са заложили като целеви индикатори в приложението към Плана за възстановяване и устойчивост.

В становището ИСС констатира, че от НПВУ не става ясно кои от отправените специфични препоръки към страната ни се изпълняват, както и чрез кои реформи и/или инвестиции. Затова препоръчва редица мерки, които следва да бъдат заложили и за които трябва да се предвиди ресурс.

ИСС счита, че е необходимо да се представи в прегледен и лесно четим вид обобщена информация за връзките и допълняемостта на интервенциите, предвидени в рамките на Споразумението за партньорство и програмите към него и в рамките на Фонда за справедлив преход и Помощта за възстановяване в полза на сближаването и териториите на Европа (ReactEU). Успоредно с това методът на

разпределение на парите трябва да отразява мащаба на предизвикателството в икономически и социален аспект. Необходими са също ясни критерии на разпределение на средствата по отделните стълбове и възприемане на йерархичен модел на степенуване на проблемите по важност, значимост и необходимост за обществото.

ИСС е дълбоко убеден, че за постигането на оптимален резултат в процеса на справедлив преход от голямо значение са не само наличието на достатъчно финансови ресурси, но и гъвкавото тълкуване на правилата за държавна помощ. ИСС изразява увереност, че чрез Фонд за справедлив преход ще помогне на работниците да развият умения и компетенции за пазара на труда на бъдещето, както и на МСП, за да създадат нови икономически възможности в регионите.

В рамките на конкретните предложения за вътрешно реструктуриране на части от плана с цел тематична свързаност на заложените политики ИСС акцентира на необходимостта да се посвети специална област на политика за справяне с демографската криза в съответствие с договорените мерки в Националното тристранно споразумение.

ИСС обръща внимание на факта, че в четвъртия стълб („Справедлива България“) фокусът се измества повече върху социалното включване и социалните услуги. Ключово е предложението на ИСС да се обособи отделна област на политики - „Пазар на труда“, в стълб „Справедлива България“ или „Иновативна България“, която да включи и Националната програма за обучение на възрастни със съответното адекватно финансиране в размер не по-малко от 500 млн. лв. ИСС предлага и други конструктивни предложения за конкретни структурни промени в НПВУ.

Друг елемент, на който ИСС обръща внимание, е Интегрираният план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г., в който са дадени предвижданията за цели, политики и инструменти в областта на енергетиката и климата, свързани с петте измерения на Енергийния съюз. ИСС изразява съжаление, че и двата варианта на плана бяха подготвени и представени, без да е разработена и приета дългосрочна национална стратегия в областта на

енергетиката, която да съответства или да покрива времевия хоризонт на плана. Същото е валидно и за други национални стратегически документи, послужили като основание за разработването му.

ИСС със загриженост отбелязва, че в плана липсва темата за кръгова икономика, както и за декарбонизация на промишлеността чрез технологично и продуктово реструктуриране на производството на стоки с висока добавена стойност, липсват инициативи за управление на отпадъците и стимулиране на общините за преминаване към определяне на такса битови отпадъци на база количество.

ИСС оценява положително създаването на интернет портала <https://nextgeneration.bg/>, но настоява там да бъде публикуван списък на проектите, които са включени в проекта на НПВУ. Според ИСС е необходимо управлението на инвестициите да се извършва в съответствие с принципите на партньорство. Това би позволило участието на социално-икономическите партньори и другите представители на гражданското общество и би гарантирало адекватен и навременен процес на контрол и обратна връзка от прилагането на мерките, напредъка и изпълнението на плана.

В заключение ИСС призовава реализацията на НПВУ да е възможно най-бърза, защото механизмът е насочен към преодоляване на последиците от кризата чрез ускорена трансформация в икономиката. Това означава, че предложените инициативи трябва да са готови за старт още преди да бъдат одобрени, тъй като рискуваме да влезем в дълбока лагова спирала на изпълнение.

2. Становище „Европейският зелен пакт – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България“

ИСС е една от първите български институции, която представи публично своята позиция по Европейския зелен пакт. В документа ИСС подкрепя екологичната цел на ЕС за преход към чиста и нисковъглеродна икономика, както и пътя на ЕС за преориентиране на ресурсите - от разходи за покриване на нанесени щети на

природата към разходи за търсене на радикални технологични и организационни пробиви в посока използване на чисти или поне относително по-чисти производствени технологии. ИСС се солидаризира и с целта за производство, съхраняване и пренос на чиста енергия - включително и чрез мощности с космическо базиране.

ИСС категорично поддържа въвеждането на въглероден данък, който да защити европейските производители от внос на стоки и услуги извън ЕС, в чиято цена няма начислен въглероден отпечатък.

В становището ИСС подчертава, че България има основателни причини да изразява резерви по отношение на прекалено амбициозните срокове, които ЕК препоръчва, за ускорен преход към нисковъглеродна икономика в ЕС, особено що се отнася до средносрочните срокове за трансформация. В тази връзка ИСС предлага съдържанието и сроковете на осъществяване на „Зелената сделка“ да бъдат преосмислени.

В този контекст ИСС препоръчва България да не приема междинната цел за намаляване на парниковите газове до 2030 г. с 50 и повече процента, а да се придържа към Парижкото споразумение, според което целта за този етап на трансформация да е намаляване с 40% спрямо 1990 г.

Позицията, която ИСС препоръчва на правителството, е да не подкрепя пренасочването на средства от националните постъпления от продажба на въглеродни емисии за покриване на бюджетен недостиг в ЕС, а всички енергоемки отрасли да получават достатъчно количество безплатни квоти, съобразени с действителното производство.

В становището се акцентира и върху необходимостта от изготвяне във възможно най-кратки срокове на Национален план за действие за справедлив преход към нисковъглеродна икономика, разработен на базата на задълбочен социално-икономически анализ на изпълнението на Зелена сделка в България. ИСС

счита, че финансирането е от ключово значение за изпълнението на планираната стратегия за нисковъглеродна икономика. Поради това ИСС отправя препоръки за предоставяне на достатъчно бюджетни средства в подкрепа на научноизследователската работа и на развойната дейност в полза на промишленото развитие. ИСС обръща внимание и на необходимостта от задълбочен анализ на предложените от ЕК финансови инструменти и изготвяне на обосновани предварителни разчети, необходими за енергийна трансформация и инвестиции в нисковъглеродна икономика в България.

ИСС със загриженост насочва вниманието и към необходимостта Европа да създаде социален пакт за прехода към неутрална по отношение на климата икономика, в който да се включат държавите членки, регионите, градовете, социалните партньори и организираното гражданско общество. Целите на социалния пакт трябва да бъдат преодоляване на неравенства, изкореняване на енергийната бедност, подобряване качеството на живот, създаване на работни места и социално приобщаване.

По отношение на подготовката на България за прилагане на Зеления пакт ИСС прави редица конкретни предложения, свързани с националното и отрасловото стратегическо планиране.

3. Становище „Дигиталната трансформация в България – предизвикателства и възможности в контекста на дигиталното бъдеще на Европа“

В становището се разглежда влиянието на процеса на дигитализация върху основни сфери от обществения живот и значението му за разгръщане на икономическия потенциал на България, както и за подобряване качеството на живот на гражданите. ИСС насочва вниманието на обществото към настъпващите бързи и дълбоки промени в обществения живот, предизвикани от технологичния скок. Те изискват промени в управлението и организацията на институциите, в нормативната

база, както и в организацията и управлението на основни системи като пазар на труда, образование, здравеопазване, транспорт, околна среда и др.

В документа ИСС подчертава, че целта на дигиталната трансформация, която се изразява в приложение на цифрови технологии, е повишаването на производителността и конкурентоспособността на бизнеса. ИСС настоява за оценка и анализ на ефекта от действащите в момента стратегически документи, формиращи средата на цифровизацията и преосмислянето им.

В становището си ИСС отправя редица препоръки за ускоряване процеса на дигитализация у нас. Сред тях се открояват няколко основни сфери на предизвикателства: пазар на труда, образование и умения, възникващи неравенства, предприемачество и бизнес среда, граждани и потребители.

ИСС изразява позиция, че предизвикателствата пред пазара на труда в условията на дигитална трансформация налагат предприемането на целенасочени и спешни промени в образователните системи и системите за обучение на работното място. В тази връзка ИСС препоръчва на българското правителство да насочи повече усилия към мерки за стимулиране на дигиталната компетентност и дигиталната култура от ранна детска възраст. ИСС насочва вниманието към формиране на нови политики за увеличаване на инвестициите в изграждане на умения чрез насърчаване ученето през целия живот. Нов подход за тази цел е създаването на пилотни секторни фондове за квалификация, където основна роля да имат социалните партньори.

В документа се отбелязва изразеното становище на ИСС за своевременно обновяване на учебните дисциплини и модернизация на образователната система. ИСС насочва вниманието и към висшето образование, като откроява основни тенденции, които са следствие от общите промени в света на обучението за адаптация към дигиталната трансформация: проектно базирано обучение, интерпретация на данни – от факти към знание, оценяване и изпити - от тестове към проекти, преподавател/ментор - все по-важен фактор в процеса на обучение.

ИСС с тревога отбелязва, че с навлизането на новите технологии се наблюдава и процес на нарастване на неравенствата в доходите, в интелектуалната

собственост, в достъпа до нови технологични решения и др. ИСС посочва, че достъпът до свързаност е решаващ фактор за икономическото и социалното развитие на селските и планинските райони, където изоставането е силно изразено. ИСС предупреждава и за ефекта от „платформите“, които концентрират огромно влияние на пазара, но ниска степен на защита на труда.

ИСС отделя особено място на необходимостта от подкрепа на малките и средните предприятия при прехода им към дигитализация. Според становището МСП са изложени на оспорвана конкуренция, но не разполагат с достатъчно човешки, финансов и технически капитал, за да запазят и увеличат конкурентоспособността си в условията на дигиталната трансформация.

ИСС счита, че пред ЕС и пред България стои въпросът за защита на потребителите и техните права при пазаруването от онлайн магазини, особено извън ЕС. ИСС също така настоява за прилагането на по-надежден контрол върху безопасността на продуктите, внасяни от търговци извън ЕС. В становището се обръща внимание и на необходимостта от базисна подготовка на гражданите и особено на децата за работа в интернет среда.

4. Становище „Възможности и фактори за насърчаване на малките и средните предприятия в България за периода на планиране 2021 – 2027 г.“

Целта на становището е да обоснове необходимостта от специална стратегия в подкрепа на малките и средните предприятия (МСП), които са уязвими в условията на засилваща се международна конкуренция, на технологична революция, на по-обемно и сложно европейско законодателство, на недостиг на човешки ресурси, административни тежести, затруднен достъп до финансиране и т.н. С този акт ИСС заявява своя принос в разработването на национално равнище на Стратегия за малки и средни предприятия в България 2021 – 2027 г. (Стратегията).

ИСС препоръчва придобилото популярност мото „Мисли първо за малките“, отнасящо се до развитието на МСП, да се превърне в „Действай в полза на МСП“, което да е основен принцип на новата Стратегия.

ИСС настоява за незабавни координирани действия на държавата, общините, социалните партньори и гражданското общество за действия в посока реално подобряване на условията за бизнес за МСП.

В документа ИСС препоръчва актуализация на дефиницията за МСП, като подчертава, че тя е само инструмент за по-добър достъп на МСП до финансиране и мерки за подкрепа. Според ИСС трябва да се даде свобода на МСП сами да изберат кой от трите критерия от Приложението към Препоръката на ЕК за дефиниция за МСП (численост на персонала, годишен оборот, общ годишен баланс) да използват, а не да им се налага единствено критерият за численост на персонала.

В становището ИСС обръща специално внимание на достъпа на МСП до финансиране и препоръчва в новата Стратегия да се насърчат банките да финансират МСП, а държавните институции - да анализират и оценяват ефективността от прилагане на финансови инструменти, особено при кредитен ресурс от подкрепяни от ЕС кредитни линии. Също така ИСС предлага Стратегията да насърчи създаването и оперирането в България на иновативни платформи за партньорско кредитиране като алтернатива на банковото кредитиране.

ИСС акцентира и върху ефективното инвестиране на средства от европейските фондове. Във връзка с това ИСС настоява България да заеме твърда преговорна позиция и да настоява за включване на критерии, гарантиращи справедливо географско разпределение на ресурсите от програми и мерки, които се администрат на европейско равнище. ИСС препоръчва Кохезионната политика на ЕС да предоставя еднакви възможности за развитие на МСП от отдалечените области или от икономически по-изостаналите региони. Същевременно следва да се предвидят специални права и привилегировано финансиране и подпомагане на МСП, опериращи в отдалечени или икономически по-изостанали региони, или на такива, занимаващи се с традиционни за съответния регион производства или дейности.

В становището ИСС анализира и предлага поредица от мерки за подкрепа на МСП в областта на цифровизацията, в областта на регулаторната среда, в квалификацията и преодоляването на недостига на кадри, достъп до пазари,

насърчаване на предприемачеството, устойчивостта на МСП в прехода от линейна към кръгова икономика и други предизвикателства пред развитието на малкия и средния бизнес.

5. Резолюция по „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – преглед на икономическото управление“.

Чрез този документ ИСС се включва в европейската обществена консултация по прегледа на икономическото управление на ЕС. В резолюцията ИСС дава своите отговори на основните въпроси за дискусия, поставени от ЕК: за подобряването и устойчивостта на публичните финанси във всички страни членки, за провеждането на отговорни фискални политики на национално равнище, за насърчаването на държавите за предприемане на важни икономически реформи, за опростяването на рамката на икономическо наблюдение, за по-ефективното ѝ прилагане и за задълбочаването на Икономическия и валутен съюз, за ролята на Пакта за стабилност и растеж.

ИСС посочва, че прегледът на икономическото управление има за цел да направи оценка за ефективността на мерките за икономическо управление, като ги оптимизира и ги адаптира към новите приоритети, заявени от Европейската комисия – Зеления пакт и цифровизацията.

ИСС счита, че постигането на максимална степен на координация между националните фискални политики, от една страна, и съчетаването им с паричната политика на ЕЦБ – от друга, трябва да става, като се осигури дългосрочна стабилност на публичните финанси. Същевременно е необходимо да се даде възможност на държавите членки да управляват икономическите и социалните процеси, включително чрез прилагане на антициклични и антикризисни политики.

Според ИСС рамката за икономическо управление не трябва да води до разделения между държавите членки, които са приели общата валута и останалите.

Затова счита, че всяка една държава - членка на ЕС, извън Евророната трябва да може доброволно да се присъедини към всички механизми, отворени за държавите от Евророната. Същевременно действията по икономическото управление не трябва да излизат извън разпоредбите на Договора за функциониране на Европейския съюз.

ИСС е на мнение, че икономическото управление трябва да насочи своите усилия към най-голямото предизвикателство в рамките на макроикономическите цели - поддържането на дълга на държавите членки на управляеми равнища. В тази връзка ИСС предлага периодично да се прави преглед на показателите, които се следят при процедурата за макроикономически дисбаланси. Те трябва да са сравнително постоянни като състав и балансирано да отразяват икономическите и социалните процеси. Текущите приоритети следва да се отчитат с текущи показатели, които не са в противоречие и не усложняват прекалено основната и постоянна система от показатели.

ИСС подчертава позицията си, която нееднократно е изразявал, че икономическото управление на ЕС не трябва да се фокусира единствено върху фискалните показатели. Затова ИСС подкрепя включването в Европейския семестър на социални показатели, свързани с приложението на Европейския стълб на социалните права, което осъществява баланс в наблюдението на икономическото и социалното развитие. В същото време ИСС смята, че предвид новите приоритети на ЕС, свързани със Зеления пакт, в системата за наблюдение трябва да се включат и екологични показатели.

В документа се изтъква ролята на социалните партньори и на организираното гражданско общество не само в процеса на обсъждане на рамката на икономическото управление на ЕС и неговите цели, но и в прилагането на конкретни политики. Социалните партньори и гражданските организации трябва да имат участие в мониторинга на процесите, свързани с професионалното обучение, ефективността, намаляването на бюрокрацията и увеличаването на прозрачността.

В своя акт ИСС призовава политиките по индустриализация, укрепване на веригите на доставки, развитие на малките и средните предприятия да бъдат също част от целите на икономическото управление.

Според ИСС икономическото управление на ЕС е необходимо да се съсредоточи върху теми, които са от интерес на всички държави членки, като Зеления пакт, управлението на миграцията, общата отбрана и т.н., и при които ЕС създава добавена стойност.

6. Анализ „Нови финансови инструменти за развитие на ученето през целия живот в България“

Чрез този документ ИСС насочва вниманието на държавните институции и на гражданското общество към необходимостта от развитие на системите за продължаващо обучение в България. В анализа подробно се разглеждат факторите, които налагат бързо да се разширят и да станат по-достъпни формите на обучение и квалификация за възрастните хора на пазара на труда.

ИСС констатира, че в условията на Индустрия 4.0, когато изчезват едни професии и се появяват други, когато придобитите знания и умения остаряват за няколко години, когато цели сектори като здравеопазване, образование, екология и др. се преобразуват технологично, инвестициите в човешкия потенциал на България придобиват решаващо значение. ИСС с тревога установява, че държавните разходи за образование остават на относително ниски нива спрямо средноевропейските. От друга страна, ИСС отбелязва, че демографските процеси на намаляване на населението в активна възраст и на застаряването му налагат още по-категорично извода, че ученето през целия живот е важен механизъм за осъвременяване на познанията и квалификационните умения у възрастните и за поддържане на баланс на пазара на труда.

В акта ИСС препоръчва използването на нови финансови инструменти за учене през целия живот (УЦЖ), чрез които да се разшири обхватът на участие. Тези

нови финансови инструменти могат да бъдат възприети чрез провеждането на открит диалог между всички заинтересовани страни на базата на задълбочен анализ с цел постигане на правилния избор. ИСС смята, че въвеждането на такива нови инструменти за финансиране на УЦЖ трябва да се осъществи с бързи темпове заради вече очертани европейски и национални политики за развитие на ученето, както и заради практики на създаване и управление на инструменти за финансиране у нас, подобни на прилагани вече в други държави от ЕС.

В анализа си ИСС е проучил опита на други държави, които имат добри постижения в областта на УЦЖ. Като сравнява различните форми на финансиране в тези държави и опита, който вече има България, ИСС предлага два нови инструмента за финансиране на ученето през целия живот.

Първият инструмент, който ИСС представя като подходящ и приложим у нас, са така наречените Секторни фондове за обучение и квалификация (СФОК). Основен източник на средства в такъв фонд са вноските от страна както на работодателя, така и на заетия. И двете страни ползват данъчни облекчения за вноските. Такива фондове съществуват в половината от държавите от ЕС, САЩ, Канада и Австралия. Дейността на тези фондове е насочена към задоволяване на специфични интереси от квалификация и преквалификация в различни отрасли, а социалните партньори имат ключова роля в управлението им. Най-често СФОК са свързани пряко с колективните трудови договори и с ангажимента за повишаване на квалификацията на работещите.

Вторият инструмент, който ИСС предлага, са Индивидуалните сметки за обучение (ИСО). В анализа се отбелязва, че ИСО е вид лична спестовна сметка на заетия. За разлика от ваучерите за обучение, за които не се изисква лично финансово участие, в ИСО личната заинтересованост е силен мотив за повишаване на квалификацията и уменията. Тези индивидуални сметки увеличават свободата на избор на лицата за учене. В много случаи при използването на ИСО се включва и съвместно финансиране от други източници - например публични финанси и европейско финансиране, като по този начин само минимална част от

финансирането се осъществява за сметка на лицето .

В анализа ИСС стига до извода, че секторните фондове за обучение и квалификация и индивидуалните сметки за обучение стимулират както работодателите, така и наетите да участват в различни форми на продължаващо обучение и квалификация. ИСС препоръчва прилагането на новите инструменти за финансиране да бъде съпроводено с ясно разписан механизъм за мониторинг, в който да се включват и обучените работници и служители.

7. Становище "Основни приоритети в проекта на Стратегическа рамка на ЕС по безопасност и здраве при работа – 2021 - 2027 г."

Целта на становището е да анализира новата Стратегическа рамка на ЕС по безопасност и здраве при работа за периода 2021 - 2027 г., която ще подпомогне усилията на държавите членки за по-ефективни национални политики в тази област.

В документа ИСС подчертава, че здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ) носят ползи както за икономиката на ЕС, така и за националните икономики и са част от основните трудови права. ИСС констатира, че все още ползите от инвестициите в ЗБУТ не са разпределени равномерно между държавите - членки на ЕС, и се наблюдават съществени различия в условията на труд.

ИСС изразява подкрепа за новата Стратегическа рамка, която ще подпомогне усилията на държавите членки за по-ефективни национални политики в тази област. Във връзка с това препоръчва България да изготви оценка на въздействието на националната стратегия по безопасност и здраве при работа за предходния период. ИСС също така подчертава изключителното значение на участието на социалните партньори в изработването и прилагането на Стратегическата рамка, като се отчетат специфичните различия в държавите членки.

ИСС насочва вниманието и към новия Европейски орган по труда и отбелязва, че той може да има важна роля в осигуряването на безопасни и здравословни условия на труд на трансграничните работници, сезонните работници и мигрантите.

В своето становище ИСС акцентира и върху формиралата се тенденция в ЕС на намаляване броя на злополуките, които причиняват увреждания и смърт на работното място. В тази връзка ИСС препоръчва да се обърне по-голямо внимание на свързаните с работата заболявания, които се отличават с най-висока смъртност - раковите и сърдечносъдовите заболявания, мускулно-скелетните увреждания и свързаните с психосоциалните рискове заболявания. ИСС акцентира върху необходимостта от разработването на нормативна база относно психосоциалните рискови фактори, оценката и управлението на риска, като се отчитат предизвикателствата, произтичащи от променящия се свят на труда.

ИСС подкрепя разработването и въвеждането на общ европейски барометър за здравословни и безопасни условия на труд, който да доведе до подобряване базата данни и до събиране на информация.

В документа се подчертава необходимостта от ресурсна обезпеченост на националните инспекции по труда. Според ИСС инспекторите по труда имат важна роля за консултирането на работодателите и представителите на работниците по въпросите на ЗБУТ с цел да ги насърчат да придобиват необходимите знания, умения и мерки за идентифициране, оценка и контрол на рисковете.

Според ИСС новата стратегическа рамка на ЕС за безопасни и здравословни условия на труд следва да даде съответните насоки и подходи за свеждане до нула на фаталните инциденти и за установяване на професионални заболявания на работното място в късен стадий, като постави основен акцент върху насърчаването на превенцията и обмена на добри практики в областта на ЗБУТ.

8. Анализ „Проблеми на полагането и заплащането на нощния труд в България“

Чрез този документ ИСС представя на вниманието на институциите и обществото спецификите и проблемите на нощния труд в България, свързани с характера на този вид трудова дейност, както и с някои последици и рискове за здравето на работниците. Разгледани са някои от основните проблеми при

полагането на нощен труд, като специално внимание е отделено на условията за полагане и заплащане на нощния труд в Република България.

В анализа ИСС констатира, че в България нощен труд полагат 18% (около 437 хил.) от работещите, като тенденцията е техният брой да нараства. Те са предимно от сектори като енергетика, индустриално производство, транспорт и съобщения, хотелиерство и обществено хранене, здравеопазване, охрана на обществения ред, отбрана и редица други.

Със загриженост ИСС представя в документа доказаните медицински рискове вследствие на полагането на нощен труд, като злокачествените заболявания, отслабването на имунната система, репродуктивните или психологичните проблеми.

ИСС констатира, че от икономическа гледна точка вследствие на нарушения ритъм „почивка – активност“ се наблюдават повишен травматизъм и заболяемост, отсъствие от работа и текучество. Например в семейство на полагащи системно нощен труд се констатират негативни социални последици като намаляване на контактите в дома, пропуски във възпитанието на децата, ограничаване участието в празници и ритуали, прояви на насилие, както и признаци на завишена употреба на алкохол, цигари, психоактивни вещества и социално отчуждаване.

С безпокойство ИСС отбелязва, че предвидените в българското законодателство осигуряване на работещите нощна смяна с топла храна и ободряващи напитки, провеждане на периодични медицински прегледи, преместване на подходяща дневна работа при здравни противопоказания не се прилагат достатъчно ефективно или пък някои от тях се прилагат формално.

В анализа ИСС проследява европейските практики в заплащането на нощния труд и посочва, че преобладава практиката допълнителното възнаграждение за нощен труд да е процент от основната работна заплата. В същото време ИСС предупреждава, че групата на работещите през тъмната част на денонощието у нас обикновено не получават достатъчно заплащане, което поражда условия за задълбочаване на неравенствата и социалната изолация. В тази връзка ИСС

подкрепя намерението на МТСП да промени досегашното заплащане от 0,25 лв. за отработен през нощта час на не по-малко от 1 лв., считано от януари 2021г.

В заключителната част на документа ИСС препоръчва актуализация на българското законодателство и привеждане на националните норми в съответствие с европейските и световни стандарти за нощния труд, между които и тези по Конвенция 171 на МОТ от 1990 г. за нощния труд, която все още не е ратифицирана от наша страна.

9. Анализ „Дейността на висшите училища и реализация на завършилите на пазара на труда“

Анализът насочва вниманието към предизвикателства и възможни решения в две основни теми, свързани с ефективността и качеството на висшето образование у нас.

В първата част ИСС анализира дейността на висшите училища и отбелязва, че с промените в Закона за висшето образование през 2020 г. се установяват по-голям контрол от страна на министъра на образованието и науката върху управлението и профилната структура на висшето образование, ограничаване на автономността и оптимизиране на процедурата по акредитация. Въпреки това ИСС смята, че и след тези законови промени съществуват проблеми в системата на висшето образование. Един от тях е необходимостта от ясни, прозрачни и обективни критерии, които да подпомогнат насочването на финансирането към създаване на специалисти, необходими на икономиката и обществения живот. Така според ИСС ще се редуцира практиката да се поддържат специалности, които не отговарят на потребностите на пазара на труда. В този контекст е необходимо да се предефинира автономията на висшите училища.

Рейтинговата система е стъпка във върнатата посока, се посочва в анализа, но има нужда да бъде усъвършенствана, така че тя да е измерител за практическата приложимост на образованието и за степента, в която то спомага за успешната реализация на пазара на труда. Процедурата по акредитация на българските висши

училища не работи в достатъчна степен. В анализа се посочва като пример, че в световния академичен ТОП 1000 има само един български университет, а според акредитацията 60% от българските висши училища са близо до идеалната максимална оценка от 10, но не са включени в световната класация ТОП 1000.

ИСС поставя и проблема за липсата на развити ефективни връзки между ВУ и фирмите за съвместни научни изследвания и развиване на иновации, което е предпоставка потенциалът на учените в сферата на висшето образование да остава нереализиран. В документа се констатира, че заплащането на асистенти и главни асистенти далеч изостава от заплатите на учителите. Хабилитираните лица в много от ВУ са с ниски възнаграждения, което не създава стимули за тяхното кариерно развитие. ИСС препоръчва стимулиране на младите преподаватели към започване на работа във ВУ и създаване на стимули за тяхното академично израстване.

ИСС предлага стажовете и практическото обучение на студентите да се изградят на базата на устойчива структура и подходящи ресурси с цел последваща реализация на студентите, както и да се потърси по-добро съответствие на стажовете с актуалните нужди на пазара на труда.

В анализа подробно се разглежда Стратегията за висшето образование 2014 – 2020 г., както и проектът за нова Стратегия за висшето образование 2020 – 2030 г. Една от препоръките към новата стратегия е да се преодолява в достатъчна степен принципът „парите следват студента“, принцип, който според анализа е довел до неконтролно увеличаване броя на студентите и снижаване качеството на обучението.

В раздела за реализацията на завършилите висше образование анализът предлага множество емпирични данни, таблици и заключения. Не на последно място е изводът, че част от проблемите в обучението във висшите училища се крият в пропуските на обучението в училище. На университетите се налага вместо да надграждат знанията на новопостъпилите студенти – в първи и втори курс на бакалавърското обучение, да наваксват пропуските от средното образование.

Затова българската образователна система трябва да се усъвършенства във всичките ѝ нива, счита ИСС.

10. Становище „Активно стареене при условията на демографска криза“

Становището за активното стареене по време на демографска криза надгражда предишно становище на ИСС от 2012 г. за активния трудов живот на възрастните хора и солидарността между поколенията. Докато в предишното си становище ИСС се фокусира върху социални аспекти на стареенето, в този акт ИСС акцентира върху последиците от демографския процес на стареене и върху възможностите за заетост на възрастното поколение.

Документът е богат със статистически данни и тенденции за основни демографски характеристики на населението и работната сила у нас. Становището прави преглед на стратегически европейски документи и програми, които се отнасят до активното стареене, представя прогнозни оценки за развитието на възрастната и общата работна сила в България и устойчивостта на социалните системи.

ИСС констатира, че през последните 15 години икономическата активност и заетостта на лицата в предпенсионна и пенсионна възраст в България се увеличават значително, а образователната им структура бързо се подобрява. Тази група е резерв за попълване на работната сила. А демографските прогнози свидетелстват, че значението на тази част от населението като ресурс на пазара на труда ще расте.

В този контекст ИСС подчертава, че е необходимо да се актуализират Националната стратегия за активен живот на възрастните хора и Националният план за действие по заетостта, да се направят промени в прилаганите политики и да се оптимизират съществуващите възможности за заетост и икономическа активност на възрастното поколение. В подкрепа на своята констатация ИСС привежда тревожния факт, че България е в дъното на Индекса на активния живот на възрастните хора (AAI) в областите „Социално участие“ и „Независим и сигурен живот в добро здраве“ – на 22. място сред 28 европейски държави.

ИСС настоява за по-нататъшно прилагане на следните общи мерки, целящи задържането на пазара на труда на заети лица около и в пенсионна възраст при желание от тяхна страна: създаване на нови работни места; гъвкаво или намалено работно време и гъвкавост при другите условия на работа. По отношение на политиките, свързани с активното стареене, ИСС смята, че устойчивостта им в условията на застаряващо общество трябва да осигурява по-добра перспектива едновременно на младите и на по-възрастните, като се осъществи постепенен преход от стандартни, субсидирани решения към политики за развитие на пакет от икономически и юридически стимули за насърчаване както на работодателите, така и на заетите лица.

ИСС настоява за нова, осъвременена национална стратегия за развитие на човешкия капитал с акцент върху демографските тенденции и за неотложно предприемане на действия за създаване на координирана и ресурснообезпечена система за прогнозиране на потребностите от умения на пазара на труда, за адекватно развитие на сектора за обучение на възрастни и за равен достъп до висше образование за всички възрасти, привлекателно и качествено професионално образование и т.н.

В становището се препоръчват изменения в законодателството и провежданите политики за насърчаване на участието в образование и обучение, фокусирани върху лицата с по-ниско образование, включително и върху безработните лица, на основата на изискванията на пазара на труда. ИСС отново препоръчва да се обсъди разширяването на възможностите за учене през целия живот чрез нови финансови инструменти, което ще позволи по-широк кръг възрастни хора да повишат квалификацията си.

ИСС предлага също да се повиши значително делът на регионалните мерки и програми за заетост и обучение по Закона за насърчаване на заетостта в общия обем финансови средства за програми и мерки за повишаване на заетостта. В тази

връзка ИСС смята, че насърчаването на заетостта по този път може да стане на базата на две основни групи региони според степента и скоростта на обезлюдяване.

Не на последно място ИСС извежда ролята на социалния диалог и преговорния процес с цел адекватно адаптиране на работната среда към специфичните възрастови потребности и удължаването на активния трудов живот.

II. КОНСУЛТАЦИИ И ДИСКУСИИ

Консултация с министъра на труда и социалната политика по Съобщението на ЕК „Силна социална Европа за справедливи промени“.

Консултацията бе инициирана по предложение на министъра на труда и социалната политика Деница Сачева. В хода на дискусиата членовете на ИСС подкрепиха замисъла, целите, структурата и обхвата на Съобщението на ЕК. Оформи се общо мнение, че Съобщението на ЕК е много широкообхватно, амбициозно и поставя сериозни въпроси пред бъдещото развитие на Европа. В същото време то е и знак, че ЕС отдава значение на справедливите социални промени и че в скоро време ще се реализира едно от предложенията на ИСС, отправени към ЕС – да се създаде пътната карта за успешно приложение на Европейския стълб на социалните права. Коментирана бе и връзката между социалните предизвикателства и екологичните цели на Зеления пакт.

Други теми, които се разискваха, бяха стабилността на социалните системи в условията на негативните демографски тенденции, необходимите промени в трудовото законодателство, предизвикани от процеса на дигитализация, развитието на селските райони, конкурентоспособността на малките и средните предприятия и предизвикателствата пред младите хора и тяхната реализация.

Министър Сачева оцени консултацията с ИСС като полезна и насърчи ИСС да участва активно в дискусиата за бъдещето на Европа.

Консултация с Министерството на финансите (МФ) по проект на резолюция по „Съобщение на Комисията до Европейският парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и

комитета на регионите – преглед на икономическото управление”. Направените писмени бележки от МФ бяха отразени в окончателно приетия от ИСС акт по Съобщението на ЕК.

Консултация по проект на становище „Европейският зелен пакт – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България”, с българския еврокомисар Мария Габриел. Основните позиции на ИСС, свързани с предприемането на мерки за намаляване на дела на въглеродната икономика и инициативата на ЕС за Зеления пакт, бяха представени от докладчиците по документа. Те акцентираха върху безспорната необходимост да се предприемат мерки за намаляване на дела на въглеродната икономика и подкрепиха инициативата на ЕС за Зеления пакт. Заедно с това обърнаха внимание, че ако Европа иска да бъде световен лидер в процеса на постигане на неутралност по отношение на климата, е необходима нов тип европейска дипломация, която да търси съмишленици сред държавите извън ЕС.

От гледна точка на България двамата докладчици по становището подчертаха, че поставените в Зеления пакт междинни цели и срокове до 2030 г. са прекалено амбициозни и може да се отразят рестриктивно върху българската индустрия и пазара на труда. Според тях преходът към нисковъглеродна икономика трябва да е по-плавен, както и икономически и социално справедлив.

Еврокомисар Мария Габриел представи позиции на Европейската комисия, които са насочени към постигане на целите на Зеления пакт, като подчерта, че той е един от основните приоритети на Европейската комисия заедно с дигитализацията. Тя акцентира върху възможностите, които открива пактът пред държавите членки, и подчерта, че всяка една от тях, включително и България, трябва да консолидира своя позиция и в процеса на продължаващите преговори да я отстоява с аргументи.

Дискусия на тема „Зелената сделка - предизвикателства и възможни решения за България и ЕС”. Във форума, организиран от ИСС, взе участие българският еврокомисар Мария Габриел. В рамките на дебата тя откри няколко

основни възможности, които се откриват както пред България, така и пред другите държави членки. Еврокомисарят подчерта, че все още е незадоволително участието в дебатите на държавите членки от Централна и Източна Европа, включително и на България, както и активността им в европейски програми като „Хоризонт Европа“, във Водородния алианс, където има големи възможности за сътрудничество. Еврокомисарят насочи вниманието към опции за присъединяване към съществуващи консорциуми и за придобиване на ноу-хау, към Университетския европейски алианс, към Европейския иновативен съвет и към други инициативи на ЕК. Мария Габриел насърчи участието на бизнеса в европейски проекти. Тя подчерта също така, че Зеленият пакт не би могъл да се осъществи без реализацията на младите хора чрез много по-високи цифрови и индустриални умения, и открие връзката на Зелената сделка с дигиталната трансформация и социалната справедливост. Еврокомисарят увери членовете на ИСС, че финансовите механизми, предложени от ЕК, които предстои да бъдат приети в Многогодишната финансова рамка на ЕС 2021 – 2027 г., ще осигурят постигането на целите на Зеления пакт.

Членовете на ИСС споделиха, че България е една от най-засегнатите държавни от ЕС по отношение на трансформацията, която предстои във връзка с пакта, и същевременно изразиха подкрепата на ИСС за идеята на ЕС да бъде лидер в постигането на неутралност по отношение на климата.

Дискусия с директори на училища в България на тема „Опитът и изводите от приложението на дистанционното обучение в периода на пандемия от COVID-19“. По време на дискусията бяха обсъдени предизвикателствата от проведеното в електронна среда обучение, предизвикано от епидемичната обстановка, с директори на училища и учители. Те споделиха опита на своето училище, очертаха трудностите и дефицитите на дистанционното обучение и отправиха конкретни препоръки за разработването на различни образователни модели за съчетаване на разнообразни форми на обучение и промяна на нормативната уредба.

Фокусът на дискусиата бе върху качеството на образование в електронна среда. Бе обсъден делът на включените в дистанционно обучение ученици, както и предпоставките за задълбочаване на образователните неравенства при дистанционното обучение и начините за тяхното преодоляване. Беше подчертано, че тази форма на обучение трябва да се прилага само при извънредни обстоятелства като тези в условията на пандемията COVID-19.

Участниците във форума отправиха предложения към МОН за унифициране на платформите за работа в електронна среда и за създаване на хранилище на национално ниво с всички добри практики и иновации в системата на електронно обучение. Те изразиха готовност и за участие в разработването на безплатни образователни ресурси, за да се улесни обучението в електронна среда.

Членове на ИСС взеха участие в онлайн националната кръгла маса на тема "Подходи за осигуряване на работна среда, съобразена със специфичните възрастови потребности на различните поколения работна сила, и насърчаване на по-дълъг трудов живот и способност за работа", организирана от БСК. Сред обсъжданите въпроси по време на дискусиата бяха и някои предложения от становище на ИСС, свързани с осигуряването на адекватни условия за активен трудов живот на възрастните хора, гарантирането на условия за достъп до здравни услуги и с удължаването продължителността на живота на възрастните хора.

Представители на ИСС участваха в организирания от КНСБ форум на тема „Визията на КНСБ относно данъчната система в България“. Целта на форума бе да предложи данъчна реформа, която да върне усещането за справедливост на хората. В обсъждането участваха народни представители, депутати от различни партии, експерти от министерствата на финансите и на труда и социалната политика, икономисти, представители на работодателските организации и на научните среди и др. За ИСС данъчната политика е актуален въпрос, тъй като засяга широк спектър от въпроси, касаещи пряко пазара на труда, доходите, развитието на икономиката, качеството на работната сила и качествения живот на всички граждани.

Представители на ИСС се включиха във виртуален семинар за представянето на Проект на Национална стратегия за малки и средни предприятия в България 2021 – 2027 г. Събитието кореспондира с приетото през 2020 г. становище по същата тема. Организаторите от Министерството на икономиката и от Главна дирекция „Подкрепа на структурни реформи“ на ЕК представиха процеса на изготвяне на проекта на стратегия за МСП, целите и основните елементи, залегнали в него. Бе отбелязано, че проектът на стратегията се базира на подробен анализ на отрасловата структура на МСП в 28-те области на България, предвижда мерки за справяне с последствията от COVID-19 и включва редица приложения – план за действие по прилагането на стратегията, система за мониторинг и оценка и др. В последвалата дискуссия се включиха представители на МСП от различни браншове от страната с конкретни въпроси и предложения. ИСС отчита, че представеният документ отразява вижданията, заложиени в приетото становище по проекта на стратегията за МСП в България 2021 – 2027 г., и очаква с интерес процеса на консултации и окончателното приемане на документа.

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И ДРУГИ СРОДНИ НАЦИОНАЛНИ И МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ

През 2020 г. ИСС продължи ползотворното си сътрудничество с ЕИСК, с националните ИСС на държавите - членки на ЕС, и с други сродни международни организации.

Българският ИСС взе участие в тематичен дебат на ЕИСК относно тенденциите на пазара на труда. В него се включиха представители на дирекция “Заетост, социални въпроси и приобщаване” на Европейската комисия, на групата по Европейския семестър към ЕИСК, изпълнителният директор на Европейския център за развитие на професионалното обучение (Cedefop), изпълнителният директор на Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд (Eurofound) и др.

Представители на ИСС се включиха в дебат, свързан със състоянието на преговорите за Многогодишната финансова рамка на ЕС за периода 2021 - 2027 с участието на председателя на Комисията по бюджетите към Европейския парламент. Други обсъждани теми бяха посветени на икономическата политика на Евронзоната и Годишната стратегия за устойчив растеж за 2020 г., по които ИСС има изразени позиции в свои приети актове.

ИСС взе участие в дебат, организиран от ЕИСК и Международната организация на труда, посветен на бъдещето на труда и Европейския стълб на социалните права. Целта бе да се проучат допълнителни пътища за сътрудничество и да се подкрепят усилията в сферата на труда в посока справедлив, достоен и приобщаващ труд за следващите поколения. По тези въпроси ИСС има специално разработени становища - "Бъдещето на труда: предизвикателствата на Четвъртата индустриална революция" и "Европейският стълб на социалните права и ролята на организираното гражданско общество", с които е запознат ЕИСК.

Представители на ИСС участваха в дебат, организиран от ЕИСК, във връзка с подготовката на Великобритания за излизане от ЕС и подготовката на бъдещите отношения помежду им. Освен общата история бяха обсъдени и някои основни предизвикателства като климатичните промени, борбата с бедността, сигурността и борбата с тероризма и настоящата криза, породена от коронавируса.

ИСС участва в дебат по въпросите на равенството на половете и пандемията вследствие на COVID-19 с представител на Европейския институт за равенство между половете (EIGE), който е една от агенциите на Европейския съюз. Фокус на дебата бе проектостановището на ЕИСК по Стратегията за равенство между половете, в което ЕИСК призовава за по-силна ангажираност по отношение на равенството между половете в предстоящата МФР за периода 2021—2027 г. В свои актове ИСС многократно е изразявал позиции по въпросите на равенството между половете и съвместяването на професионалния и личния живот.

ИСС се включи в публичен дебат относно прегледа на икономическото управление на ЕС. Дебатът предостави възможност на заинтересованите страни да представят своите виждания за функционирането на надзора досега и за възможните начини на повишаване на ефективността на рамката при постигането на нейните ключови цели. На базата на приетата резолюция по Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Преглед на икономическото управление, ИСС представи своите препоръки, включително и пред различни европейски институции.

ИСС на България се включи във видеоконференция по повод подготовката на Годишната среща на президентите и главните секретари на националните ИСС и ЕИСК. Основни теми на дебатите бяха пандемията и опитът на организираното гражданско общество и участието на гражданите на национално и европейско равнище, както и ролята на ИСС в Европа след кризата, предизвикана от COVID-19.

Българският ИСС се включи в консултацията и разработването на проект на документ на Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции (МАИСССИ) за равнопоставеността между половете. Целта на документа бе да се представи опитът на членовете на асоциацията по тази тема, като се изработят насоки за напредък към равенство в рамките на новите социално-икономически ситуации и предизвикателства. ИСС представи препоръки от свои актове, като подчерта, че политиката по отношение на семейството, отговорното родителство и равните възможности между половете трябва да бъде приоритет за десетилетия напред.

Представители на ИСС участваха в дискусия, организирана от Обсерваторията на пазара на труда към ЕИСК, на тема "Влиянието на кризата, предизвикана от COVID-19, върху пазарите на труда в ЕС". За ИСС това е изключително важна дискусия, тъй като огромна част от разработените актове са насочени към въпросите за качеството на работната сила, икономическата активност на населението и интеграцията на различни рискови групи на трудовия пазар.

По покана на Секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“ (ЕСО) към ЕИСК ИСС взе участие в публичното изслушване на тема „Върховенството на закона и влиянието му върху икономическия растеж“. Темата засяга една от фундаменталните ценности на ЕС - спазването на върховенството на закона, което е от съществено значение за функционирането на самия ЕС. На изслушването присъстваха широк кръг от организации на гражданското общество, които разгледаха и специално разработеното от ЕИСК становище по темата.

Представители на ИСС взеха участие в традиционната Годишна среща на председателите и генералните секретари на икономическите и социални съвети от ЕС и Европейския икономически и социален комитет, която предвид пандемичните обстоятелства се проведе онлайн. Видеоконференцията бе посветена на „Предизвикателствата на съвременната демокрация на участието във възстановяваща се Европа: първоначален принос на икономическите и социални съвети и сходните институции за конференцията за бъдещето на Европа“. Българският ИСС се включи в дебатите, като представи дейността си и изрази някои позиции от последните свои приети документи, имащи отношение към бъдещето на ЕС.

По покана на Международната асоциация на икономическите и социални съвети и сродни институции (МАИСССИ) представители на ИСС се включиха в уебинар на тема „Социално-икономически ефекти от COVID-19 в рамките на Целите за устойчиво развитие“. Онлайн дискусиата бе организирана съвместно със Съюза на икономическите и социални съвети от Африка (UCESA), Съюза на икономическите и социални съвети и сродни френски институции (UCESIF) и Департамента по икономически и социални въпроси (DESA) към ООН. Двойната цел на уебинара бе да се обмени опит между членовете на МАИСССИ по отношение на ефектите от COVID-19 и да се задълбочи познанието за работата на ООН по глобалните цели. ИСС работи по дискутираните теми от началото на своето създаване.

Представители на ИСС участваха в дебат по Детската гаранция, организиран от Секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“ (SOC) към ЕИСК. В него участва Йост Кортс, генерален директор на генерална дирекция "Заетост, социални въпроси и приобщаване" (EMPL) в Европейската комисия. Този дебат кореспондира с позициите и актовете на ИСС в областта на доброто родителство, семейството, политиките за съчетаване на професионалния и личния живот, детската бедност и др.

В рамките на Секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“ към ЕИСК представители на ИСС взеха участие в тематичен дебат относно „Прилагане на механизъм за възстановяване и устойчивост за борба с икономическите последици от кризата с COVID-19: Състояние и роля на организираното гражданско общество“. Представители на ЕК, ЕП, ЕИСК, Федералното министерство на финансите в Берлин и на други институции също участваха в дебата.

IV. РЕЗУЛТАТИ ОТ ДЕЙНОСТТА НА ИСС ЗА 2020 Г. ПО ТЕМАТИЧНИ ОБЛАСТИ

Европейски политики

В свое становище ¹ ИСС препоръча ускорена подготовка за присъединяване към ERM II и впоследствие към Еврозоната и отбелязва очакваните многобройни ползи от присъединяването. В документа ИСС подчертава, че ускоряването на подготовката и осигуряването на външнополитическа подкрепа за присъединяване на България към Еврозоната придобиват значението на непосредствена национална цел и задача на външната и икономическата политика с най-висок приоритет. ИСС обръща внимание и на важността на членството на България в Банковия съюз като част от евроинтеграционния процес на страната в Еврозоната.

- На 13 юли 2020 г. България осъществи националния си приоритет и бе приета

---

¹ Становище "Ускоряване на подготовката за присъединяване на Република България към Еврозоната".

за член на валутно-курсовия механизъм ERM II и Банковия съюз.

В свое становище² относно Европейския зелен пакт ИСС заяви, че Европа се нуждае от социален пакт за прехода към неутрална по отношение на климата икономика, който да бъде приет от ЕС, държавите членки, регионите, градовете, социалните партньори и организираното гражданско общество, за да се гарантира, че при прехода никой няма да бъде пренебрегнат. ИСС подчертава необходимостта от изготвяне на Национален план за действие за справедлив преход към нисковъглеродна икономика, разработен на базата на задълбочен социално-икономически анализ на изпълнението на Европейския зелен пакт в България. ИСС обръща внимание и на необходимостта от задълбочен анализ на предложените от ЕК финансови инструменти и изготвяне на обосновани предварителни разчети, необходими за енергийна трансформация и инвестиции в нисковъглеродна икономика в България. ИСС счита, България трябва да отстоява позицията да не се пренасочват средства от националните постъпления от продажбата на въглеродни емисии за покриване на бюджетен недостиг в ЕС. Същевременно всички енергоемки отрасли следва да получават достатъчно количество безплатни квоти, съобразени с действителното производство.

- МС прие „Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 – 2030 г.“, в който са дадени предвижданията за цели, политики и инструменти в областта на енергетиката и климата, свързани с петте измерения на Енергийния съюз.
- Правителството прие и позиция за Фонда за справедлив преход и рамкова позиция на България по европейската Зелена сделка. В рамковата позиция България настоява всички енергоемки отрасли да продължат да получават достатъчни количества безплатни квоти, съобразени с действителното производство, и да се изготвят подробни оценки на въздействието на всички

---

² Становище „Европейският зелен пакт – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България“.

настоящи и бъдещи мерки при отчитане на географското разположение, стартовите позиции и националните специфики.

В рамките на проведените консултации по анализа и проекта на „Визия, цели и приоритети на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030“ членовете на ИСС коментираха задълбочено както целите и приоритетите, така и предложените индикатори за измерване напредъка на страната ни. Направени бяха редица конкретни предложения за промени и допълнения към този стратегически документ. Едно от изразените мнения бе, че „Технологичната трансформация на икономиката“ не може да бъде първа стратегическа цел на програмата, а на водещо място трябва да се изведат икономическото развитие и повишаването стандарта на живот на гражданите.

- Правителството одобри „Визията, целите и приоритетите на НПР България 2030“. ИСС отчита, че „Ускореното икономическо развитие“ е определено като първа стратегическа цел в програмата, а първата ос на развитие е „Иновативна и интелигентна България“, в която се включва и Индекс за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото (DESI). Освен това в приетата Визия на „НПР България 2030“ основен индикатор за икономическо развитие е „БВП на човек от населението в СПС спрямо средното ниво за ЕС“, с целева стойност 75,0 %.
- Същевременно ИСС отбелязва, че независимо че членовете на ИСС изразиха редица критики по отношение на заложените целеви стойности в Национална програма за развитие „България 2030“, същите са приети и освен това са заложили като целеви индикатори в приложението към националния План за възстановяване и устойчивост.

През първата половина на 2020 г. ИСС се включи активно в консултативния процес по националните приоритети от Национална програма за развитие „България 2030“, като изпрати до ресорните министерства писмени становища с предложения и препоръки от актове на ИСС, които до голяма степен съответстват на националния

приоритет.

- В рамките на Ос на развитие 2. Зелена и устойчива България правителството определя три национални приоритета, един от които е „Кръгова и нисковъглеродна икономика“.

В становището си относно кръговата икономика³ ИСС обръща внимание на политиките, насочени към ускореното развитие и разширяването на обхвата на кръговата икономика, цифровизацията и икономиката на споделянето, както и нам подобряването на ефективното използване на ресурсите като ефективно средство за намаляване на емисиите от парникови газове. ИСС препоръчва да се ускори разработването на Национална стратегия, Пътна карта и План за действие за прехода към кръгова икономика с ясно установени срокове, процедури, бюджет, иновативни финансови и други подкрепящи инструменти и т.н.

- Разработват се и предстои да се приемат Националната стратегия и Планът за действие за преход към кръгова икономика на България 2021 - 2027 г. Съществена част на заданието е създаването на ефективна рамка за мониторинг на ниво Европейски съюз, съдържаща набор от десет ключови показатели, които отразяват основните ѝ елементи. Стратегията ще съдържа национална рамка със съответстващи показатели и методика за измерването им, която да гарантира предоставянето на достоверни и надеждни национални данни към Евростат.

ИСС настоява за разработването на дългосрочна програма за информиране на предприятията и потребителите относно необходимостта от постепенно ограничаване на линейния икономически модел и ускоряване на прехода към кръгов модел. В хода на кампанията могат да се създадат механизми за измерване осведомеността и степента на образование на потребителите със специален акцент върху младите хора с цел формиране на устойчиви нагласи за производство и потребление.

---

³ Становище „Кръговата икономика – характеристики и възможности за развитие“.

ИСС препоръчва също така създаването на отворени платформи на национално ниво, посветени на кръговата икономика, която да обединява заинтересованите страни от публичния и частния сектор, на местното самоуправление, на академичните среди и гражданското общество.

- Фокусът в стратегическото планиране до 2030 г. в Националната програма за развитие „България 2030“ се поставя върху трансформирането на линейната икономика на страната в кръгова. Планират се действия за повишаване на нормата на кръговото използване на материалите в икономиката. Предвижда се подкрепа за предприятията, които имат намерения да внедрят екоинновационни дейности, включително нови екологични продукти и технологии.
- Отчита се напредък по индикатора „Кръгово използване на ресурсите“. Той измерва дела на оползотворения материал, който се връща обратно за употреба в икономиката, като по този начин се спестява добив и извличане на първични суровини.
- Налице са добри примери за насърчаване или за осъществяване на прехода от линейна към кръгова икономика – както в държавния, така и в частния сектор. Разработена е платформа за „кръгова икономика“, която предоставя на потребителите си четири основни вида инструменти – информационни, квалификационни, финансови и инструменти за сътрудничество.

ИСС обръща специално внимание на ролята на образованието като съществена част от прехода към кръгова икономика и една от движещите сили за мащабна промяна на поведението на потребителите, работниците, предприятията, вкл. МСП, финансистите, централната администрация и местната власт.

- Въведени са стандарти за гражданско образование като предпоставка за повишаване информираността на учениците, техните семейства и обществото като цяло. Според стандарта екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологична осведоменост и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед на

знанията за законите в областта на околната среда, защитата, управлението и рационалното използване на природните ресурси, както и защитата на околната среда и екологичния баланс.

ИСС счита, че трябва да се обмислят и възможностите за данъчни облекчения като икономически стимули за производство на продукти, които могат да бъдат рециклирани или употребявани многократно, както и за насърчаване на публично-частното партньорство в сферата на производството на нови стоки от вторични суровини.

- Въведени са данъчни облекчения за увеличаване обема на дарените храни.

ИСС обърна внимание, че по отношение повишаването на устойчивостта на продуктите най-често се прилагат подходите на стимулиране и ограничаване. Няколко са подходите в ЕС, чието бъдещо прилагане се очаква да се развива - Екоетикет, Екодизайн и енергийно етикетирание, Зелени обществени поръчки и Разширена отговорност на производителите.

- С постановление на МС се изменя и допълва „Наредбата за допълнителните мерки, свързани с прилагането на регламенти за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението“. С приемането на изменението и допълнението на наредбата ще се постигне пълно съответствие на българското законодателство с изискванията на приетите съгласно чл. 15 на Директива 2009/125/ЕО регламенти по отношение на оценяването на съответствието им с изискванията за екопроектиране.

ИСС препоръчва да се извършва периодична оценка на дела на т.нар. зелени обществени поръчки, които са важна движеща сила за насърчаване на устойчивото потребление на екологични продукти. Често използваният водещ критерий за обществените поръчки – „най-ниската цена“, следва да се допълни с друг стандартен критерий - екологосъобразния.

- Въведени са „зелени критерии при възлагането на обществени поръчки“ като средство за намаляване на негативното въздействие от общественото потребление върху околната среда и стимулиране на употребата, предлагането и развитието на по-екологични стоки и услуги с по-висока „обществена стойност“.

Дигитализация

В свои актове⁴, посветени на цифровата трансформация на образованието, труда и икономиката, ИСС поставя на общественото внимание съществуващите проблеми, произтичащи от цифровизацията и разрастването на употребата на интернет в България. ИСС посочва, че България съществено изостава в стратегическото планиране в областта на цифровизацията на икономиката, и в тази връзка настоява да се изготви национален стратегически документ за цифрова трансформация на България за периода до 2030 г. ИСС призовава за провеждане на обучение в цифрова грамотност на всички етапи от образованието.

- МС прие стратегически документ⁵, съдържащ целите и приоритетите на политиката за цифровата трансформация на страната за периода до 2030 г. В него са заложили принципите на цифрова промяна в основните сфери на икономическия живот. Основен приоритет на стратегията са подобряването на съществуващата инфраструктура и осигуряването на мрежи с много голям капацитет. Подкрепата за високоскоростна свързаност е придружена от мерки за повишаване на цифровите умения и стимулиране на търсенето на интернет базирани услуги от гражданите и бизнеса. Стратегията поставя за цел включването на технологични дисциплини и цифрови умения в учебните програми на всички нива на образованието и системите за професионално

---

⁴ Становище "Предизвикателства пред бизнеса в контекста на цифровизацията на икономиката"; резолюция "Предизвикателства пред българските граждани от рисковете на глобалната цифрова среда"; становище "Бъдещето на труда: предизвикателствата на Четвъртата индустриална революция"; становище "Предизвикателствата пред труда в контекста на цифровизацията на икономиката".

⁵ ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2020-2030 г.

обучение и преквалификация.

В своя резолюция⁶ ИСС отбеляза, че е необходимо много по-добро познаване на правата, задълженията и отговорността на гражданите и бизнеса при работа с цифрово съдържание, както и изграждане на култура на цифрова безопасност.

- В този контекст ИСС посочва потенциала на новата европейска програма „Цифрова Европа“ за периода 2021 – 2027 г. и призовава българските институции активно да разясняват възможностите за участие на организациите на гражданското общество по направленията за киберсигурност и задълбочени цифрови умения.

По отношение на киберсигурността ИСС предлага България да се включи активно в дейността на Европейския център за промишлени, технологични и изследователски познания в областта на киберсигурността и в Мрежата от национални координационни центрове.⁷ Заедно с това ИСС се обръща и към ЕС с предложение националните центрове да бъдат финансирани от ЕС при ясни условия за сътрудничество.

- Европейският съвет прие заключенията относно киберсигурността на свързаните устройства. Свързаните устройства, включително машини, сензори и мрежи, които изграждат Интернет на нещата (IoT), ще играят ключова роля за по-нататъшното оформяне на цифровото бъдеще на Европа, както и тяхната сигурност.
- В заключенията се определят приоритети за справяне с този ключов въпрос и за повишаване на глобалната конкурентоспособност на индустрията на IoT в ЕС, като се осигурят най-високите стандарти за устойчивост, безопасност и сигурност.
- Сертифицирането на киберсигурността, както е определено в Закона за киберсигурността, ще бъде от съществено значение за повишаване нивото

---

⁶ Резолюция „Предизвикателства пред българските граждани от рисковете на глобалната цифрова среда“.

⁷ Резолюция „Предизвикателства пред българските граждани от рисковете на глобалната цифрова среда“.

на сигурност в рамките на единния цифров пазар. Агенцията на ЕС за киберсигурност ENISA вече работи по схемите за сертифициране на киберсигурност и заключенията приканват Комисията да разгледа искане за кандидатстващи схеми за сертифициране на киберсигурност за свързани устройства и свързани услуги.

Регионално развитие

В свое становище „Планинските и полупланински райони в България – проблеми и възможности за развитие“ ИСС се присъединява към призива на Европейския парламент⁸ „за използване на европейските структурни и инвестиционни фондове с цел устойчиво справяне с демографските предизвикателства (застаряване, намаляване на населението, демографски натиск, неспособност за привличане или задържане на подходящ човешки ресурс), които засягат европейските региони по разнообразни специфични начини и по-специално необходимостта да се предостави подходяща подкрепа на дадени територии“.

- МС прие актуализация на „Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г.“, основния документ за регионално и пространствено развитие, който определя дългосрочните перспективи, цели и приоритети на държавната политика за намаляване на дисбаланса в развитието на националната територия и съответствието ѝ с другите секторни и хоризонтални политики.
- ИСС оценява, че актуализирането е обвързано и с новата Оперативна програма за развитие на регионите (ОПРР) 2021 - 2027 г., като определя териториалната основа за провеждане на държавната политика за регионално развитие, в т.ч. и със средства от европейските фондове.
- ИСС подкрепя основната цел - в срока на действие на Националната концепция да бъде постигнато умерено и балансирано териториално развитие

---

⁸ Доклад на ЕП относно укрепването на икономическото, социалното и териториалното сближаване в Европейския съюз: 7-и доклад на Европейската комисия, А8-0138/2018, 05.04.2018 г.

чрез намаляване на междурегионалните различия, икономически растеж и борба с демографската криза.

Образование

В свои актове⁹ ИСС е изразявал тревога от забавеното темпо на реформиращата се сфера на висшето образование. ИСС апелира за промени свързани с подобряване качеството на обучение, адекватност на учебните програми и приложимост на „продукта“ на висшето образование.

ИСС препоръчва своевременно усъвършенстване на законовите и подзаконовите нормативни актове на висшето образование, в т.ч. Закона за висшето образование, като се премахнат съществуващите противоречия в тях, в контекста на европейските стратегически документи, директиви и регламенти; въвеждане на механизми за стимулиране на завършващите студенти да се реализират на пазара на труда в България; подобряване качеството на обучението и обвързването му с държавното финансиране; осъществяване на двустранни връзки между средните професионални и висшите училища.

- ИСС счита, че с приетите от Народното събрание през м. януари 2020 г. допълнения и изменения в Закона за висшето образование се полагат основите на реформа в тази сфера и се отговаря на динамиката на обществените процеси за подобряване и поддържане на необходимото качество на висшето образование.
- ИСС споделя направените промени, свързани с изработване на Национална карта на висшето образование, чрез която се определят териториалната и профилната структура на висшето образование по професионални направления; въвеждане на финансов механизъм за задържане на

---

⁹ Становище “Образователната система в България – проблеми и необходими реформи”; становище по „Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.”; становище “Пазарът на труда в условията на финансова и икономическа криза – предизвикателства и възможни решения”.

завършващите студенти, за които има сключени договори с работодатели за осигуряване на стаж по съответната специалност в периода на обучение; освобождаване от такси на студенти, обучаващи се по защитени специалности; въвеждане на мораториум за откриване на нови университети и филиали до въвеждането на Национална карта на висшето образование; връзката, която се прави между висшето и професионалното средно образование.

Нееднократно в свои актове¹⁰ ИСС е изразявал тревога относно очертаващата се тенденция на недостиг на кандидат-студенти по специалности в различни области от национално значение и необходимостта от законова регламентация и финансови стимули, за да се провокира интересът на младите хора към тези професии. ИСС винаги е подкрепял провеждането на държавна политика за обвързване на профилната структура на висшето образование с потребностите на пазара на труда и на обществото и за обезпечаване подготовката на висококвалифицирани специалисти в области, по които няма заявен интерес или заявеният интерес е нисък, но са важни за икономическия и социалния живот на страната.

- В тази връзка ИСС счита, че решението на МС от м. юни 2020 г.¹¹ за освобождаването от такси на студенти първокурсници, приети през учебната 2020/2021 година в професионални направления и защитени специалности с очакван най-висок бъдещ недостиг на пазара на труда, е навременна мярка.
- ИСС изразява подкрепа за включените в списъка професионални направления и защитени специалности, разработен от МОН съвместно с работодателските организации и обхващащ 4476 студенти за учебната 2020/2021 година.

За ИСС инвестициите в ранното детско развитие са от изключително значение, за да се гарантира подготовката на децата за бъдещо образование и заетост и за да се

---

¹⁰ Становище по „Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 – 2020 г.“; резолюция „Интегрирана политика за младите хора“.

¹¹ Постановление на Министерски съвет за приемане на Списък на професионални направления и защитени специалности по чл. 95, ал. 7, т. 8 от Закона за висшето образование.

ограничи предаването на бедността между поколенията особено когато то е резултат на демографските предизвикателства. ИСС препоръча¹² разработването и прилагането на мерки и политики с цел разширяване на обхвата на децата в детските градини, както и за увеличаване на стимулите и възможностите за достъп до предучилищна подготовка със съответно качество и продължителност. ИСС предложи¹³ да се разработят механизми, гарантиращи посещаемостта на задължителната предучилищна подготовка, както и нейното разширяване за четиригодишните деца. ИСС споделя разбирането, че намалението или въобще премахването на таксите и на някои други разходи е съществен мотив и възможност за повишаване на обхвата и посещаемостта в детските градини и изобщо в системата на задължителната предучилищна подготовка.

- В тази връзка ИСС подкрепя направените изменения и допълнения на Закона за предучилищното и училищното образование, свързани с въвеждането на задължително предучилищно образование и за децата, навършили 4 години. Но същевременно отбелязва, че все още няма навсякъде пълноценни условия за пълен обхват на 4-годишните деца.
- ИСС подкрепя и мярката, въведена чрез изменения и допълнения на Закона за предучилищното и училищното образование, за подпомагане заплащането на таксите за ползване на детски градини. ИСС счита, че това е стъпка, насочена към преодоляването на пречките, които оказват негативно влияние върху включването на децата в предучилищното образование.

ИСС констатира¹⁴ редица трудности в областта на предучилищното образование, сред които затруднен достъп до групите за задължителна предучилищна подготовка в много населени места, както и недостатъчен или амортизиран сграден фонд. ИСС

---

¹² Резолюция "Мерки и действия за намаляване дела на преждевременното напускане на образователната система", приета ноември 2013 г.

¹³ Резолюция "Преждевременното напускане на образователната система – проблеми и възможни решения (2017)".

¹⁴ Резолюция "Интегрирана политика за младите хора в България".

препоръча да се насърчава местната изпълнителна власт в разработването на общински програми за модернизиране на съществуващите и изграждане на нови детски заведения и ранен обхват на децата на (3 и 4 години) в детските градини с цел ранна адаптация, социализация и научаване на българския език.

- В тази връзка ИСС подкрепя приетата от МС „Програма за изграждане, пристрояване, надстрояване и реконструкция на детски градини и училища за периода 2020 - 2022 г.". ИСС счита, че изграждането на нови детски градини и училища в България ще създадат предпоставки за успешното въвеждане на задължителното предучилищно образование на децата, навършили 4-годишна възраст, както и за предвиденото в нормативната уредба на дейностите в училищното образование организиране на едносменен режим на учебния ден.

ИСС счита, че технологиите могат да успеят само чрез хората, които имат нагласата и уменията да ги използват креативно и стратегически правилно. В свои актове¹⁵ ИСС подчертава необходимостта от провеждането на подходящо обучение за всички възрастови групи и сектори чрез насърчаване интереса на учениците към STEM (Science – Technology – Engineering – Mathematics) обучението чрез методите на науката, технологиите, инженерството и математиката за провокиране на абстрактно мислене, както и към прилагането на иновативни методи от специалистите с ИТ компетентност.

- ИСС счита, че одобрените с решение на МС 21 национални програми за развитие на образованието за 2020 година ще допринесат за повишаване качеството на образованието и формиране на умения. ИСС изразява подкрепа за новата НП „Изграждане на училищна STEM среда“, която цели мотивиране на учениците за изучаване на природни науки, математика и технологии,

---

¹⁵ Становище “Предизвикателствата пред труда в контекста на цифровизацията на икономиката”, резолюция “Предизвикателства пред бизнеса в контекста на цифровизация на икономиката”.

повишаване на образователните резултати, придобиване на компетентности, на трайни знания, ключови умения и нагласи, ориентирани към практиката, развитието на учениците и провокиране на интереса им към технологичните професии.

- ИСС приема, че разработеният нов модул „Форуми за иновации в образованието“ към НП „Иновации в действие“ ще подкрепи нововъведенията в училищата, споделянето на успешни практики, креативно мислене и по-доброто разпространение и прилагане на иновативните практики в българското училище.

Социална политика

ИСС в свои становища и резолюции нееднократно е констатирал и привличал вниманието на българското общество и управляващите институции върху тревожната тенденция на застаряването на населението в страната. ИСС многократно е изразявал своята единна позиция за включване сред приоритетите на България на мерки и действия, свързани с активния живот на възрастните хора и солидарността между поколенията¹⁶. В тази връзка са предложенията на ИСС за подобряване на качеството и адекватността на работните места; позитивни мотивационни методи за задържане на пазара на труда и удължаване на трудовия живот; премахване на възрастовата дискриминация; насърчаване на доброволчески дейности.

- ИСС споделя направените изводи и препоръки в приетия от МС „Доклад за отразяване на Националната концепция за насърчаване на активния живот на възрастните хора в България (2012 - 2030 г.) в секторните политики за периода 2017 - 2018 г.“ Отчетените резултати от заложените мерки за осигуряване на по-добър достъп на възрастните хора до пазара на труда показват, че продължават намалението на безработицата и увеличаването на

---

¹⁶ Становище „Активният трудов живот на възрастните хора и солидарността между поколенията“.

заетостта сред по-възрастното население между 55 и 64 години. Заложените в документа ръководни принципи за активен живот на възрастните хора и солидарност между поколенията в сферите на заетостта, участието в обществения живот, грижите за здраве и превенция на заболяванията се споделят и от ИСС.

- ИСС подкрепя възприетият вече аналитичен подход и приложението на европейските стандарти и понятия в Националната стратегия за активен живот на възрастните хора в България (2019 -2030 г.), чрез които за пръв път в България е въведен Индексът на активния живот на възрастните хора (AAI). Той показва степента, в която се използва потенциалът на възрастните хора, както и степента, в която възрастните хора имат възможност и са насърчавани да участват в икономиката и в живота на обществото. Индексът се прилага в 4 области: заетост, участие в обществото, независим живот и капацитет за активен живот - същите области, които ИСС дефинира в своите позиции по отношение на процеса за активно стареене. ИСС ще очаква първите отчетени резултати в изпълнение на тази стратегия.
- ИСС винаги е подкрепял всички цели и мерки за насърчаване на работодателите да наемат възрастни работници и отдавна предлага конкретни данъчни и други стимули за работодатели, които наемат на работа възрастни хора при подходящи условия на труд и заплащане.

Според ИСС за насърчаване на социалното предприемачество са необходими по-добра разпознаваемост и популяризиране на ползите и приноса на социалните предприятия за икономическото и социалното развитие на страната и на обществото. В свои актове¹⁷, посветени на темата, ИСС препоръча да се изгради необходимият капацитет на публичните власти за управление на процеса по разработване на политики за социалните предприятия, както и да се подобрят

---

¹⁷ Становище „Социалната икономика – възможности и перспективи за развитие в България”; анализ “Социалното предприятие и социалното предприемачество”.

бизнес капацитетът им и подкрепящите го структури. Според ИСС особено подходящо би било създаването на подкрепяща среда – центрове за бизнес подкрепа, обучение и техническа помощ, маркетинг и достъп до пазари, участие в мрежи за обмяна на опит и други.

- В тази връзка ИСС подкрепя заложените мерки в приетия от МС План за действие по социална икономика за периода 2020 - 2021 г., свързани със създаването на мрежа от ресурсни центрове/инкубатори на местно и регионално ниво, предоставянето на целенасочена институционална подкрепа чрез програми за начални и продължаващи обучения, платформи за споделяне на опит и подкрепа за развитието на социални предприятия и проучвания за състоянието на сектора на социалната икономика и за влиянието му върху заетостта на лицата от уязвимите групи.

В прието през 2012 г. становище „Трудовата заетост на хората с увреждания“ ИСС препоръча законова регламентация на жестомимичния език с цел осигуряване на достъп до информация и комуникация чрез жестов език за хора със слухова загуба.

- През 2020 г. Народното събрание прие Закон за българския жестов език. Основна цел на проекта на закон са признаването на езиковия статут на българския жестов език и зачитането на правото на глухите лица на изразяване, на информация и на своя идентичност чрез българския жестов език.

В редица актове ИСС анализира предизвикателствата пред човешкия капитал у нас и акцентира върху политиките за семейството и отглеждането и възпитанието на децата.¹⁸ Предложенията в тази област засягат въпросите за насърчаването на българските семейства към отговорно родителство и към създаване на добри

---

¹⁸ Становище на ИСС „Семейството, доброто родителство и равните възможности между половете“; анализ на ИСС „Корпоративна социална отговорност – някои подходи и добри практики“; становище на ИСС „Корпоративната социална отговорност – достижения и предизвикателства“; резолюция на ИСС по Проект на Закон за детето.

условия за отглеждане на деца. Една от мерките, които ИСС е предлагал, е свързана с детските добавки, които според съвета не трябва да са социална помощ, а подкрепа за всички семейства с деца, инвестиция в семейството и децата.

- В бюджета за 2021 г. след дълги дебати около детските надбавки, дали да бъдат за всички, или да запазят характера си на социално подпомагане, надделя възприемането на „детските“ като социална помощ и се запази подходящият критерий.
- ИСС със задоволство отбелязва, че границата на дохода бе увеличена, като се допуска родители с доход между 410 и 510 лева да получават 80 % от надбавката.

Качеството на човешкия капитал е показателят, на който ИСС отделя значително внимание, подчертавайки, че най-перспективната инвестиция от страна на държавата е инвестицията за повишаване качеството на човешкия капитал. В няколко акта ИСС апелира за по-ясна и целенасочена доходна политика към работещите семейства с деца. Един от механизмите за осъществяване на такава политика, който ИСС предлага, е чрез данъчни облекчения да се инвестира в семействата, работещи и отглеждащи деца.

- ИСС със задоволство отбелязва, че в бюджет 2021 г. се възприе значително повишаване на отстъпката от данъчната основа на работещи родители, като за едно дете отстъпката стана 4000 лв., за две деца – 9000 лв., а за три – 13 500 лв.

Няколко години подред ЕК препоръчва на България да надгради системата на социалните обезщетения. В същия дух ИСС не само подкрепя насоките на ЕК, но и сам препоръчва да се преразгледат мерките, свързани с обезщетенията при безработица, както и със създаването на условия за насърчаване на младите хора да търсят трудова реализация.

- Със задоволство ИСС отбелязва, че макар повод за промени да е негативното

отражение на епидемията от COVID-19, настояването му за по-справедливи обезщетения частично са възприети в бюджета на ДОО за 2021 г. Увеличен е минималният дневен размер на обезщетението за безработица на 12 лв., а максималният дневен размер се запазва в размер на 74,29 лв.

ИСС в повече от десет акта разглежда устойчивостта на социалните фондове и връзката им с политиката по доходите, данъчната политика и политиката за насърчаване на младите и възрастните на пазара на труда. Категорична е позицията на ИСС, че принципите на солидарност и справедливост в тези фондове са основополагащи и всякакви промени в правилата трябва да са съобразени с личния принос на всеки осигурен.

Още през 2006 г. в становището си „Проблеми на пенсионната система в България“ ИСС предупреди, че инцидентни ресурсоемки нормативни промени отклоняват пенсионната система от заложените при старта на реформата сценарий и параметри и поставят системата в риск от загуба на доверие и от увеличаване на дефицита. Многократно ИСС е настоявал пенсионната система да се „изчисти“ от функции на социално подпомагане. В същото време ИСС винаги е отстоявал позицията, че е по-справедливо да се повишават пенсиите, спазвайки вътрешните принципи на системата, например за всички пенсионери да се прилага т.нар. швейцарско правило.

- ИСС отбелязва, че в бюджета на ДОО за 2021 г. са предприети стъпки за увеличаване на доходите на пенсионерите, но само по отношение на минималния и максималния размер на пенсията.
- Също така се предвижда от 1 юли 2021 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември 2020 г., да се осъвременят с 5 процента. Процентът за всяка година осигурителен стаж в пенсионната формула се запазва на достигнатото през 2019 г. ниво от 1,2 на сто.

ИСС припомня, че позицията му за спазването на основния принцип за личния

принос и справедливостта на равнопоставено отношение към всички участници в солидарния пенсионен фонд е непроменено. Също така припомня своята позиция за необходимостта да се премахне „таванът“ на пенсиите.

В актове, свързани с пазара на труда, ИСС неколкократно настоява за създаването на обективен механизъм за определяне на минималната работна заплата след постигане на съгласие на социалните партньори. Засега такъв механизъм не е създаден, въпреки препоръките на ЕК чрез Европейския семестър.

- ИСС отбелязва, че отново по административен път се определя минималната работна заплата от 610 лв. на 650 лв. за 2021 г.

Пазар на труда

В свои актове ИСС настоява да се разработи и предложи за обсъждане Стратегия за управление на човешките ресурси в здравеопазването през следващите 10 - 15 години и това да стане приоритет от първостепенно значение за системата. Стратегията и планът за практическото ѝ приложение трябва да обхващат всички възможни направления и механизми, които да осигурят необходимия кадрови потенциал в системата.¹⁹

- МТСП също оцени важността на документ като Стратегия за човешките ресурси в социалния сектор, но за съжаление той все още не е разработен.

ИСС препоръчва да се подобрят диалогът и контактите с младите хора, напуснали образованието, и същевременно да се предвидят действия за въвеждане на регистри за персонални данни за образователния и квалификационния статус и за пригодността за заетост. В този контекст е необходимо изграждането на обща

---

¹⁹ Становище на ИСС на тема „Здравеопазването в България – проблеми и възможни решения“; резолюция на ИСС по „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2015 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2015 г.“ COM(2015) 253 окончателен.

интегрирана информационна система, обслужваща МОН, МТСП, АЗ, НАП, ГИТ и други институции.²⁰

- През 2020 г. МТСП оцени значението на свързаността на информационната система на АЗ със системите на ГРАО, НАП, НОИ с регистъра на студентите с цел получаване на повече информация за младежи и формиране на техните профили, за да могат да се създадат конкретни мерки, с които да се насърчат да започнат работа. ИСС очаква, че тази система ще заработи възможно по-скоро.

ИСС предложи да се разгледа и обсъди възможността за увеличаване на броя на изнесените работни места и мобилни офиси в рамките на Агенцията по заетостта, което ще подобри достъпа на дългосрочно безработните лица до посредническите услуги при намиране на работа в по-отдалечените населени места.²¹

- Услугата „Мобилно бюро по труда“ продължи да се изпълнява през 2020 г., като е насочена към безработни и икономически неактивни лица и работодатели от малки населени места за подобряване на търсенето и предлагането на пазара на труда и за намаляване броя на обезкуражените лица чрез качествена и комплексна услуга на място.
- Услугата „Семеен трудов консултант“ също продължи да се изпълнява и през т.г., насочена към безработни лица от уязвимите групи и техните семейства, при които рискът от изпадане в бедност е завишен.

ИСС призова в свои актове към мерки и действия за борба с безработицата сред младежите, включително и към целенасочени и конкретни активни мерки, свързани с политиката на пазара на труда, схемите за провеждане на стажове, насърчаването

---

²⁰ Резолюция на ИСС по „Препоръка за препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2014 г. и съдържаща становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за 2014 г.“

²¹ Анализ на ИСС на тема „Дългосрочната безработица в България“.

на предприемачеството, ефективната подкрепа за развитие на бизнеса за младите хора и с подходящи рамки, осигуряващи прехода от образование към работа.²²

- С направените промени в Закона за насърчаване на заетостта и по-конкретно в чл. 47, чл. 48 и чл. 49б се предвижда възможност за насърчаване на предприемачеството на безработните лица.

ИСС предложи да се въведат данъчни облекчения за работодатели, които осъществяват целеви социални инвестиции, насочени към изграждане на социални инфраструктури като детски градини, детски стаи, дневни центрове, клубове по интереси, зелени училища, детски лагери и др. , както и за работодатели, които предоставят социални пакети, осигуряващи финансирането на конкретни социални услуги.²³

- Приоритет на МТСП са политиките за подкрепа на семейството и жените и за постигане на баланс между личния и професионалния живот. В тази връзка стартира процедура „Детски кътове“, чрез която работодатели и органи на изпълнителната и местната власт ще могат да подават проекти за създаване на детски кътове на работното място.

Според ИСС политиките за съчетаване и равновесие между професионалния и семейния живот са от съществено значение за икономиката като цяло, но и за борбата срещу последиците от застаряването на населението и недостига на работна сила на пазара на труда. Те не трябва да са ограничени само до правата на жените, а е необходима и защита на правата на мъжете и на равенството между половете.²⁴

---

²² Резолюция на ИСС по “Съобщение на Комисията – Годишен обзор на растежа 2013 г.”; резолюция на ИСС на тема „Действия в подкрепа на младите хора и борбата с младежката безработица в България” – 2013 г.

²³ Становище на ИСС „Възможности за съчетаване на трудовия и семейния живот“; становище на ИСС „Социално осигуряване и социална закрила“; становище на ИСС „Семейството, доброто родителство и равните възможности между половете“.

²⁴ Становище на ИСС по „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Инициатива за подпомагане на равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи“, COM(2017) 252 final; Резолюция по “Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите Към възстановяване и създаване на работни места“; становище на ИСС на тема „Възможности за съчетаване на трудовия и семейния живот“ и др.

- През 2020 г. бе създадена Междуведомствена работна група за разработване на проекти на Национална стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021 - 2030 г. и Национален план за действие за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете за периода 2021 - 2022 г.
- На заседание на МС на 22.07.2020 г. е приет Доклад за равнопоставеността на жените и мъжете в България за 2019 г. в изпълнение на Националната стратегия за насърчаване на равнопоставеността на жените и мъжете 2016 - 2020 г.

В редица свои актове ИСС е акцентирал върху връзката между висшето образование, иновациите и бизнеса като цяло. ИСС посочи, че за подобряване на съответствието между резултатите от висшето образование и нуждите на пазара на труда е необходимо непрекъснато и с приоритет да се засилва сътрудничеството между образованието, научноизследователските институти и бизнеса. В тази връзка ИСС подчерта значението му за насърчаване и стимулиране на висшите учебни заведения да развият научноизследователска дейност.²⁵

- С Постановление № 61 от 2 април 2020 г. се определиха условията и редът за създаване на търговски дружества от държавните висши училища за целите на стопанската реализация на резултатите от научни изследвания и обекти на интелектуалната собственост.

ИСС е разглеждал огромното значение на компетенциите и цифровите умения за работната сила. В тази връзка ИСС подкрепя всички усилия за извеждане на образованието като инструмент за развитие на знанията, уменията и компетенциите сред младите хора, които са най-ценният актив за икономическото и социалното развитие на страната ни. Също така предоставянето на качествено и практическо обучение на дългосрочно безработните лица за придобиване на

---

²⁵ Резолюция на ИСС по “Препоръка на Съвета относно Националната програма за реформи на България за 2013 г. и за представяне на становище на Съвета относно Конвергентната програма на България за периода 2012 - 2016 г. (SWD(2013) 352 final)”; становище на ИСС относно Проблемите на професионалното образование и обучение; Резолюция на ИСС на тема „Икономически измерения за по-силна Европа“.

професионална квалификация и ключови компетентности в съответствие с потребностите на работодателите е от съществено значение.²⁶

- През 2020 г. МТСП изрази позиция за необходимостта от разработване на Национална програма за дигитални компетентности, за да може тези компетентности да бъдат съобразени с изискванията на всяка професия.
- Също така МТСП изразява необходимостта от създаването на Единен сертификационен център, което ще гарантира качеството на професионалните обучения, като целта е сертификатите да се признават от всяка организация и от всеки работодател.

По повод политиките и мерките, свързани с полагането на нощен труд в България, ИСС в свой акт отбелязва като положително намерението на МТСП да предложи изменение и допълване на чл. 8 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата в частта, с която се определя размерът на минималното допълнително възнаграждение за нощен труд, като досегашният размер от 0,25 лв. за отработен час бъде променен на 0,15% от обявената МРЗ за страната, но не по-малко от 1,00 лв. за отработен час, считано от 01.01.2021 г.²⁷

- ИСС с удовлетворение констатира, че с приетите промени в Наредбата за структурата и организацията на работната заплата от 1 януари 2021 г. това ще стане реалност.

В свой акт ИСС предложи подобно на другите цели, заложи в Стратегия "Европа 2020", заетостта на младежите до 29-годишна възраст да бъде една от подцелите за наблюдение. Това предложение на ИСС е продиктувано от необходимостта за повече и по-ефективни мерки за подобряване на достъпа до заетост на младежите с основно, по-ниско или без образование, което да намери израз и да заеме централно място в европейските политики.²⁸

---

²⁶ Становище на ИСС на тема „Възможности за развитие на политиката за младите хора в България“; становище на ИСС на тема „Бъдещето на труда: Предизвикателства на Четвъртата индустриална революция“; становище на ИСС на тема „Предизвикателствата пред труда в контекста на цифровизацията на икономиката“.

²⁷ Анализ на ИСС на тема „Проблеми на полагането и заплащането на нощния труд в България“.

²⁸ Резолюция на тема „Социални измерения за по-солидарна Европа“.

- През 2020 г. в Доклада за изпълнението през 2019 г. на Националния план за изпълнение на Европейската гаранция за младежта 2014 – 2020 г. се посочва, че „въпреки значителното намаляване на младежката безработица все още остават предизвикателствата, свързани с трудовата реализация на младежите от най-уязвимите групи – с ниско или нетърсено образование, без професионална квалификация, без професионален и/или трудов опит, без ключови умения и трудови навици, преждевременно напуснали училище, както и загубилите трудова мотивация поради продължителен престой без работа, икономически неактивни и обезкуражени“.
- Одобрен е План за изпълнение на Националната стратегия за младежта (2010 - 2020) за 2020 г., който включва мерки за намаляване на младежката безработица.
- През следващия програмен период (2021 - 2027 г.) бюджетът на ОП РЧР ще е основно насочен към насърчаването на заетостта и развитието на уменията на работната сила, като ще се подкрепят дейности за стимулиране на включването на неактивни лица на пазара на труда, обучения за придобиване на основни умения за хора с начално или по-ниско образование и с ниска грамотност.
- В допълнение правителството е приело изменение на ОП РЧР 2014 - 2020 г., с което се осигуряват допълнително средства за Инициативата за младежка заетост за 2020 г., като те ще бъдат насочени изцяло към мерки в Северозападния регион за активиране на неактивни младежи.

Отзиви на Европейската комисия относно приетите актове от българския ИСС

През 2020 г. ИСС представи приетите свои актове на всички заинтересовани български и европейски институции. С изключителна удовлетвореност ИСС подчертава високата оценка, която получи от ключовите представители на Европейската комисия.

В тази връзка през 2020 г. в ИСС се получи редица писма от Европейската комисия в отговор на изпратените до нея приети през годината актове на ИСС. След предишни писма от президенти на ЕК като **Жозе Мануел Барозу и Жан-Клод Юнкер през 2020 г. ИСС получи последваща оценка за своята дейност и приети актове в писмо от председателя на ЕК Урсула фон дер Лайен, както и от други еврокомисари.**

В писмо от името на **председателя на ЕК до ИСС се акцентира върху готовността на госпожа Фон дер Лайен** да работи заедно с организираното гражданско общество в името на просперираща Европа. Г-жа Фон дер Лайен подчертава подкрепата си за дейността на ИСС на България като партньор в изграждането на бъдеща Европа. **Г-жа Фон дер Лайен изразява благодарност за споделените с нея основни позиции на българския ИСС за устойчиво развитие на ЕС.** Председателят на ЕК информира, че становищата, резолюциите и анализите на ИСС се разглеждат внимателно от колегията на ЕК.

Комисарят по енергетика в ЕК Кадри Симсън високо оцени изразената позиция на организираното гражданско общество в България чрез становището на ИСС „Европейският зелен пакт – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България“. В специално писмо до ИСС тя подчертава, че експертният принос на съвета допринася за **формирането на политиката за Зелената сделка.** Г-жа Кадри Симсън подчертава, че ще работи в тясно сътрудничество с българското организирано гражданско общество в подготовката на европейския план за редукция на парниковите газове до 2030 г.

Високо оценяваме приетата от българския ИСС резолюция „Европейската зелена сделка – икономически, социални и екологични предизвикателства и възможни решения за България“ като задълбочен и значим принос за развитието на Европейската Зелена сделка, пише до ИСС **Марио Петричоне, генерален директор по климата в Европейската комисия.** Г-н Петричоне оценява

подкрепата на българския ИСС като навременна и важна в процеса на изграждане на Европа на Следващото поколение / Next Generation EU/ и която визира **по-справедливи решения по пътя към безвъглеродна индустрия.**

Еврокомисарят и вицепрезидент на ЕК Маргарет Вестагер изрази своята готовност за съвместна работа с българския ИСС за бъдещето на Европа по време на мандата си в писмо до ИСС. Тя подчертава, че основни предизвикателства пред Европа и икономическото ѝ развитие и още повече за повишаване на европейската конкурентоспособност са процесът на **дигиталната трансформация и управлението на климатичните промени.** Според Маргарет Вестагер тези процеси засягат всеки гражданин в Европа и ще повишат качеството на живот на всички.

Резолюцията на българския ИСС **„Преглед на икономическото управление“**, посветена на Съобщението на Европейската комисия за реформиране на икономическото управление, е полезен принос в публичния дебат на тази тема, се казва в писмо на **генералния директор за икономика и финанси в ЕК Мартен Фервей** до съвета. Целта на ЕК е да открие широка дискусия с всички заинтересовани страни и да се открият различни гледни точки и идеи за по-добро икономическо управление, пише г-н Фервей. Според него ИСС участва активно с експертната си позиция, която е конструктивна и полезна за усъвършенстване на икономическото управление.

Комисарят по бюджет и човешки ресурси в ЕК Гюнтер Йотингер изрази благодарност към ИСС за подкрепата на организираното гражданско общество, заявена в актовете, свързани с **бъдещето на ЕС.** Той подчертава в писмо до ИСС изразените от съвета позиции по отношение на обсъждането и приемането на Многогодишната финансова рамка (МФР) на ЕС 2021 – 2027 г., както и в актовете на ИСС, свързани с изграждането на **по-силна и справедлива Европа.**

За мен е чест и голяма отговорност да работя за подобряване на условията на работа и за по-висок стандарт на живот на европейските граждани и съм

благодарен за изпратените от българския Икономически и социален съвет позиции, пише в писмо до ИСС **комисарят по работни места и социални права в ЕК Николас Шмит**. Той подчертава, че темите за **бъдещето на труда**, за **икономически по-силна и социално по-справедлива Европа** и за Многогодишната финансова рамка 2021 – 2027 г. са приоритет за ЕС. Николас Шмит подчертава, че позициите на европейските граждани за справедливия преход към въглеродно неутрална икономика и **утвърждаването на Европейски стълб на социалните права като основна социална стратегия са особено ценни за ЕК**.

Президентът на ЕИСК Криста Швенг, в изпратено през м. декември 2020 година писмо до председателя на ИСС, оценява високо сътрудничеството с ИСС на България и изразява готовност за по-нататъшното му развитие. Изказва и благодарност за разработеното и предоставено становище на тема „Предложения на Икономически и социален съвет във връзка с подготовката на План за възстановяване и устойчивост на Република Българи

проф. д-р **Лялко Дулевски**

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	056-32-10
Дата	30.12.2020 г.

10.12
10/12

Република България
ИКОНОМИЧЕСКИ
И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

Изх. № 144-РД-08/ 2020

ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Уважаема г-жо Караянчева,

В изпълнение на чл. 23 от Закона за Икономически и социален съвет
вносям в Народно събрание Отчет за дейността на Икономическия и
социален съвет за 2020 година.

Приложение: Отчет за дейността на Икономически и социален
съвет за 2020 г.

С уважение,

проф. д-р **Малко Дулевски**

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ИКОНОМИЧЕСКИЯ И СОЦИАЛЕН СЪВЕТ

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 150-01-1 / 07.01. 2020 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 90, ал. 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Отчет за дейността на Икономическия и социален съвет за 2020 г., № 056-32-10, внесен от Икономическия и социален съвет на 30.12.2020 г., на следните постоянни комисии:

- Комисия по труда, социалната и демографската политика

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА